

Pår på kroppen: följd av att havande kvinnor fasttagit skadskjuten hare, bote- medel häromot.	21-22
Snicka nejälk, ser mörderstas lareel	23-
Vattenklå	24-
Blåsor på händerna, botas vid rejtämning	25
Hylloblätt	26
Stort tre	27
På Megurölle gåi igår	28-30
Fästneon som spant blå	31-32
Läger om Hälkeberga	33-34
Ljuktensman	35
Gulaspothen.	36
Brev.	37

Fågden om Håkebergs slott

Nomina merförfäddar, som varit under-
lydande grevsläkten Mangel i Håke-
bergs har jag här följande spökehistoria.

Greve Mangel var på måttan rik, att
hans ridhäst var skodd med silvershor. En
gång reste han över till sina gods i Danmark
och tog sin häst med sig dit. Han kom
slutligen hem ridande på vägen, med
huvudet skuggat och fastbunden på
hans kropp. Då stod hans fru och sa-
gde, "Hon sade du, "Min man är vint
lite viden". Sedan sovande kom han
ligger nu balsemerad i Grevens kyrka

Men på slottet har ej blivit så sedan dess. Det har ständigt och jämt köts buller och väsen där. Nu sist, sedan greve Mohner Mangel dog, kunde grevinnan ej bo där utan måste flytta till Pilvåka.

Om mätterna kom någon in i Bångkammaren och väskades. Grevinnan ringde på sin kammarjungfru, men denne vådde ej till hennes dörr, förän någon mötade henne. Därför bor endast en jägmästare på slottet nu. De värsta vännerna äro låsta. Slottet är repplyggt på 1871-1872 då hämtades sten från en gammal gästgivaregård i Anderslöv. Helt folk på godset fick slita sej sjäw och sina hästar och vagnar på att köra äcken så långt

efter sten, på slottet fies 265 rum lika
många som dagas på ett år.

Lagen om Trarholmers slott.

Trarholmss skattekammare, som är
djupt nedgrävd under slottet, är rikens
dörr alltid är låst, ty greve Magnus Brahe
har ej lust att besöka och besätta sig med
dess innehåll. Det är nämligen guld, silver,
gulld och silver, som har blivit stulet under
krig. Den som kammaren är en representering
på väggarna i form av en människas. Det säges
att det var ej frige, som hade kunnat sit
nyckelarna till borggården, han blev då in-
murad i väggen.

Fägen om Hundkällagård

I Lönneby församling ligger en gård,
kallad för Hundkällan. På den plats,
ligger ett gammalt hus Hundkällans.

På den har legat en källa, som nu är sten-
satt till brunn. Under kriget sägs det att
det var ett befäl, som hade en regel för-
ständig hund. Hans befäl blev mördad
i strid och begravd, hans hund lade sig.

På den plats och gick ej därifrån förrän
han sökte sig skydd och dog. Sedan sprang
den själv upp en källa varefter gården har
fått sitt namn. Fattumet är så klart och
mycket, alla människor långt därifrån
känna ort och bonatten, men det har
vare därför att källan har kommit att ge denna

Såger.

Bakom det huset är en förfärligt stor
backe, på nedra sidan kan man mycket
väl förstå och tro, att det är bant, som säges.

Här har bott snapphansar sine i backen.
På den skarpa snapphanshällen är nämligen
sten satt på ett stycke, mitt för är liksom
plattform, som de har kunnat haft till att
fäställa sina vapen.

Chua Halls syner.

7

En gammal grumma från Guesborg
som jag säkert tror på, har haft följande
syner. Först såg om torv om natten,
började kl. 1 eller 2. En natt gick hvar samt
2. karens till mossen och kom i god tid, kom
skulle hjälpa till att rulla torv, de hade sig
med i gnäret för att vänta till de andra kom.
När de legat en stund, så kom där upp ur
jorden ett hemskt djur, liknande ett lejon
nästan helt rött, ögon och tunga var
som glödet. Det sprang runt omkring
dem 3 gånger nära på att röra vid dem
med bakt med den glödande tungan.

De sade icke ett ljud några ord dem.
De försvann det var igen på samma plats

som det kommit upp. Hon sade om de
hade ordat det till, så hade nog någon skada
blivit skedd med den.

Skogsmanne

8

9

När de gick i skogen efter brände,
som de skulle locka med, blev det aldrig
fel utan de kom ut för skogsmanne. Han
var en lång, lång skapad genomskeddigt smal
och långknead. Han roade sig med att så
fört kvinnorna fick sepp brändet på ryggen
pottade han det ^{nu}supphörligt. När var en
kvinna, som svar hemseka ord, så skrattade
han förfärligt, så det hördes, men litet
korsligt. På hans påstod att det var någon
ord makt. Den gammal följde han alltid
med hem, för att han var värd till att banna
honon. Den stod han och barmde sig över
skorstenn de kunde se hur han stads
med fingarna. Hans gång gammal skulle

gå ut, blod han varit för döden. Han
gick ej medan förrän gummans sakt.
"Sägta dig din kärle han". En gång skulle
Eben Hall gå till huvudsaken så stod han
vid leen, han var nästan ända borta vid
det då han fick syn på honom. Han blev
så rädd, att han tog till bussen omigen, så
hörde han her förfarligt. Han kan skattas.

Svarta nyستان

11

Når blev Hall tjäna på ett
ställe i Åsjo. Han fick gå och hämta
strumpor ända i Svante, en söndag. När
han kom tillbaka var kl. 10 på kvällen, då
hade ej frun varit och nyssat, i faders
morss gick hona. Då måste Elva gå.
Når hon skulle gå hem, skulle hon gå
långt ett gånge genom en lång skog när
hon var en bit från morss på. Hon
i st. svarta nyستان. Kulla framför sig.
Hon föll omkull, blev luterad, glömde
allting. Efter en lång tid vaknade
hon då var hon mycket yr och besynnerlig.
All mjölken var utsjild. Sen när hon
kom hem och kom in i ljuset. Då blev

hon konstig kunde ej vara stilla för om-
kring på de bänkar henne i sängen. De
hörd efter hennes mor om vad hon men
de kunde något göra. De läste och stöpte
blev öfver henne men det plapp henne ej
förkän det blev sag. Det är såkert sanning,
ty är så nötkrädd, hon vågar ej gå in i
ett nötkärrum, ty säger hon jag har sett
så mycket bråte.

När hon blev äldre bleo hon hjälps-
amma på flera ställen. En gång var hon
på Busbacken och hjälpte till att tvätta
på kvällen hade någon tid att följa henne
hem. Då gick hon ensam, men gick
våra kom av stora vägar, och kom ut i
en mosse uppe i Svartekylle, långa
i en avkrok. Då gick hon upphögligt

flera lunnar i bland tuorna men
kom ej värfra, till sist satte hon sig
ner och grät till det böljande ljuset, sen
kunde hon gå hem. När jag tjänade på
Bärlstorp hade hon hjälpt oss när vi haft
främsnott, jag blev sjuk och kunde ej gå
att följa henne. En timme efter hon
var gången, kom hon igen knuckade och
grät och var bessen. Hon hade gått vilse
kommit ut mot havets mossor men
gick rakt ut mot höstakarna, som stod där.
Nå blev hon klok på var hon var och gick
"pikte" (?) tillbaka igen.

Tulla bort sen i mjölk, sauet
bestämde sig mot vassmjölk

14

Sörreborgs station, Asneåns gård
ligger 1/2 timmes väg västerifrån Lunde minns
färdväg. Vi hade en ko och sålde ej
mjölk, ty vi tjärnade och gjorde ost
hemme. Den brukade komma en
gammal kvinna, som hade utseendet
precis som en häva' glasögon. Hon kokade
alltid, den boja med var jag så rädd
för henne. Hon fyllt i lite mjölk, så
och så på stickade hon ett par vantar till
mig och min bror, sen fick vi gå till henne
med en l. mjölk om lördagarna. Hon sen
mjölkade hon så litet att vi behövde det

sjölv. Vi hämtat det upp med det. Men
efter den dagen fick vi varken smör eller
ost efter korn. Då fick vi höra samma
historia från ett annat ställe det hade
gått till på samma vis de slutade ge
horns mjölk. De sa att vi skulle lägga
en nyppa sats i botten på kornen
sen skulle vi tänka oss sticka ner i
den sen låta den brinna upp så fick
hon ingen smakt, det gjorde vi sen fick
vi smör.

Säg en ett barns med.

I Reslös mossen ligger ett hus, alla
kommer dit flyttar. Det skall ett litet barn
ha varit mördad av sin mor. Om morgne
när mannen går till gården vid 8-tiden
på ligger kistorna ensam. När en morgon
går till en sepp, en liten jasse kommer ut
och går bort vid sängkanten och står och
ser på henne. Sen kommer en kvinna
och går sepp i sängen lägger sig piecevid
och vill vättra den andra seppen, en
liten stund efter stiger hon upp tar baret
en stespen och går ut igen. —

En annan gång har jag hört.
När en pojke från sitt lilla barn. Det kan

När de var i Herrhållerska, hvar följande
pj def. Men så en natt vaknade hon och
gick se, att barnets moder kom, som en
rent vil skymad gick bort över väggen
och gav barnet de. Då blev herrhållerskan
rädd och skötte barnet, som såg hon aldrig
den moder mer.

Maror

Myt. Ma Birk
an Ombudsman
Rindarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

18

18

I Svartsjö besökte ett ställe
ofta av maror. Maror på hästarna
var förmodligen var natt. En natt var
då 3 hästar kommit lösa. Svartsjö gick
upp och laut dom. Då hade maror kommit
ty en stund efteråt började det att blåsa
och skaka honom han blev rent förlamad
en lång stund. Nästa natt kom också
hästarna lösa. Han gick upp och laut
dom, med samma resultat. Då talade
han om det för herbonden. Han sa att
det varit mycket ofta och att de skulle
försöka göra någonting för det. Han fick ett stycke
ble, när han hade bundit hästarna och
kommit in igen skulle han packa papper

i nykhet hälet, ty då hade man
sin gång, sen skulle han tända på
bålet borta vid dörren sen över sin
gång. Det gjorde han, sedan han han
aldrig haft kunnome av Lennus mer.

53
Vikvatten

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

20

Min bror har varit mycket
liten till väkten haft dålig aptit och
varit mycket stygg. Vi sökte både
galla och koka för honom. Till sist
för Lär sedan han mer gjort någonting
honom, som gick på ett ställe och fick
vikvatten efter en krampa, tvättade honom
i det var gång på klockstapet på den
döda dag. Men då, som han blev
begravd gick mer dit på hennes grav
och slog ut vattnet där, men han min bror
vart och blivit duktig.

Sår på kroppen

Följd av att havande kiriska fasttagit skadskjuten
hare, botemedel härmed

21

När jag var liten var jag mycket
 utslagen hade stora sår på kroppen.
 Men hade när hon väntade på mig
 sprungit fast en hare som hade blivit
 skadskjuten. Då tog hon den med
 hem och grällade ner den på kenen.

Men hade hon ingen annan utväg än
 att göra råd för mig. Ett stycke därifrån
 dog en gammal man. Då kvinnan dog
 var mig med det och lade den dödes hand
 på mitt huvud, så tog hon en lapp som
 legat på mig och lade den i kistan.

En par dagar efteråt var påret
lärt.

Dricka mjölk av möderskas hand.

Ett par år efteråt trodde
de att jag hade sugelraka pjelkan, då
gick de till en kvinna, som hade dödat
ett barn för mig. Hennes hand fick
jag dricka mjölk av hennes hand mitt
lilla drag hon av mig, lade det i en
träska och brände upp. Men det var
när jag var 16 år fick jag så bak
örat då fick jag ett råd av Eliza Hall.
Jag skulle gå ut en höll när där var mycket
dagg på gräset, nudda mig 3 gånger med
händerna naken, sen gå hem, lägga mig,
si tala ett ljud. Det torrade och blev lekt
med de samma. En gång.

Vattenklä

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

24

En gång badade jag och
fick utslag på och kläda. De gamla
kallade det för vattenklä. Då fick jag
gå på samma ställe ofta solnedsången
3 kvinnor i rad, tiggande och boppa mig
i vattnet.

Blåsor på händerna botas vid
nyttämning

En gång fick jag blåsor
i händerna, vilka ej ville gå bort, då
sa Elsa råd igen, när det bli ny
lämning så skulle jag gå ut, taga
frå blåsorna, se på nånöwen och säga
"tag du ditt ty jag behåller själo uita"
Det hjälpte äroo med det samma.

Hylleblåst.

Jag vet en pojke, som blev
 hylleblåst. Han fick också nyfärd att
 tvätta kroppen i 3 kvällar i rad, som
 skulle han gå ut och slå det till en
 hyllebrake och säga. "Här har du till
 mig och dina. Låt så mig och minna
 vara med fred." Om morgonen var
 allt försvunnet.

Talet tre

27

Talet tre har jag alltid hört
t. d. . På gäsen skall gå i i gäsa-
bänken för första gången att oåpa, skall
man lägga en glöd på trappan, den
skall han köras över 3 gånger.

Nå man drar ett luntyg på sig,
skall man spotta i det 3 ggr.

Tål Nymölle går igen

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

28

En morfars gamla hus i Geuarp har alltid varit väsen. Innean morfarn flyttade ifrån Hålsöberga köpte de huset. Sen när morfarn började flytta tygdet det. En kväll när han var där med ett par styg, började det att regna, han planade då över mattan. Han hade ett tægljäs med sig som han brände, sen lade han sig på en säng med halur i. Där låg han och pratade högt med sig själv, som han alltid brukade. Rätt som det var släcktes ljuset, han trückte sig på något, gick upp och brände igen och lade sig åter. Det släcktes omigen.

På låt han det vara, men när han
 legat en stund började det bulla honom
 på skulderna och bröstet så hemskt så
 han kunde sjå gå upp eller köra sig på
 något vis, men sen gick det över för resten
 av natten. Många gånger har vi hört
 alla där. Många gånger var mor mor
 och jag ensamma hemma, en stund
 efter vi hade tätt, slog det hårt på retan
 liksom om det var med ett ris, en halv timme
 efter lekadant igen men hårdare. Stalkars
 mor mor blev så rädd, vi släppte ljuset
 och satt på soffan ända tills mor far kom
 hem. Många gånger klappade det hårt
 på ovandörren om natten, när far gick
 ut och på ett par gånger, men ingen
 kom där. I bland blåskade det ute

i farstugan precis som en hög tallrikar
om varandra. I bland hördes det som
någon gick upp för träskinnarna upp på
loftet. En gång var morfar låg sjuk
drag det sängkläder av honom. Då hade
han spekt i stola soffan hotare och han var
sedan fick han vara i fred. Morfar påstod
att det var Pål Myrmölla, som gick igen där,
för att han djungit när han sådde korn och
jord till honom. Andra sade att en bryde-
stege hade legat ute vid järnet en gång i
tiden. Då hade en jube lärat korn hos Pål
Myrmölla han fick ligga i brydestegen för
natten. Sen gick Pål k. upp och slog ihjäl
honom och tog allt hans tegg som han bar med
sig. Hans familjen som har köpt kornet
har aldrig hört något där

Fästmannen som spraut blå.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

31

En riktigt sällsynt berättelse som här
härst i Hålsjöbergstrakten för många långa
år sedan. Fästmannen kom till sin fäst-
man var lördag kvällen då satte han alltid och
spraut blå. Då sade han till sin fäst-
mannen "en sådan river han av sig för
dagen". Meningen att han spraut en
glad klynga på dagen och det sägs styp.
Hon berömlig också hem. Fästmannen
tog hennes begränsningar isär, lade ner
i botten på klyngan. Då gick och han
med ett förfärligt röskande efter mysklarna
till fästmannen kom igen. Då frågade
hon om inte han hade sett dessa.

Då gick han bort och tog upp dem från

klagare. Alltså såg de då att hon
inte varit av sig blädd på hela veckan.

Sågen om Håkeberga

(O. B. P. Håken Håkeberga sågen sid. 1-3)

Steen från Auberstöv har reklikt påkerhet hämtats, men ej från gästgivaregården. Jag kan ej påreda på vad den har hört till. Någon byggnad måste det nästan vara till slutten av sin jätte gård om sten.

Men har jag även fått reda på att pynte till. Morfar har sagt att när de satt i kyrkan kom Greer Wangel ridande till, med sin predikan. Det hände många gånger. Tunt att han gick tillrätt och i Håksholen och inte i Jannan. Han red till med silverskott häst och kallade sig kornung av Skåne. Så tog de huvudet av honom

då satte honom bakläuges på hästen
och skickade honom iväg

LyktmannarLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

35

Ö Restens mossa har varit flera
hundra lyktmannar för julean baren
blev lagd. En gång gick farfar igång
där på för de reut om honom. Då sa han
till en "vill du ljusa mig hem så skall
du få en boss tobak" den ljeste honom
ända hem. Farfar smet in om dörr
hört slog den i efter sig. Men han blev
viss i farstugan och tittade ej in. Färdor
måste hjälpa in honom i sängen. Men
de hade ej tätt kappan så det blev ej
något besvär av det.

Julspöken

En gammal sed i Svētad

När de skulle gå julspöken fängade de
gräspåren, deklade värser och skrev på ett
papper baret fast om fåglarnas ben.

Sen slapp de in en fågel på vart ställe
de kom. Då fick alla brätt att fångarna
och låsa sin välönskan.

En av värserna, som jag hört
av en gammal herman där, som ofta var
i svängar.

En objuden gäst

När gästen kommer med på en fäst
Smaka av fisk och av gröt
Sen skåla av dotter som älskar söt.

Brev

37

Det mesta af mitt skrivna är skrivet
under folkminnessekreten på Ostra Grevie
men haem ej bli fullbordat då, Loppas
det kommer till godo sen likvel.

Min tid är allt för mycket upptagen
så jag har ej tid själv att skriva den
här sammanfattningen. Kamr. Kandidat
J. Svensson ordnar med det, på är kamr.
några namn som icke kan stå på så
öppet. Mitt namn skall absolut hållas
hemligt.

Hälsningsfullt
Hk Ida Björk

(adv. Torgvald J. Kempe

Odenegat 29 Linnhagen
tel. 70